

Rijetke ali prisutne

U rodoslovnom stablu evropskih ptica, red gušćarica (Anserioformes) sastoji se samo od jedne porodice: patke (Anatidae). Njoj pripadaju sve vrste pataka, zatim ronci (Mergus), guske (Anser) i labudovi (Cygnus)

Piše: Velid Delić

Poznato je da se sve vrste divljih pataka, u većem broju, gnijezde u zemljama sjevernije od nas, polazeći od srednje do sjeverne Evrope. Međutim, na njihovoj selidbi ka zimovalištima i na proljetnom povratku, jedan od frekventnih puteva vodi preko naše zemlje, dolinama većih rijeka i udolinama između planina i brda. Markantna su odmarališta i zimovališta nekih vrsta u dolini Neretve, Hutovom Blatu, a za blagih zima ponegdje u Posavini. Prema dosad pouzdanim informacijama, na prostorima Bosne i Hercegovine, opaženo je 18 vrsta divljih pataka, od kojih je šest gnijezdarica

obala Crnog mora.

Kao što je navedeno za patke lastarke i krunate patke, mužjaci patke batoglavice su, također, veoma privlačni, bilo na vodi ili letu, zbog kontrasta boja (izrazito crnih i sniježnobi-

13. Patka batoglavica - *Bucephala clangula L.*

Jedina vrsta pataka što se gnijezdi u dupljama drveća uglavnom u Skandinaviji i Finskoj, uz jezera i druge stajačice.

Pri selidbi dolijeće na naše prostore odmah na početku zime, zadržavajući se redovno do marta, obično u manjim jatima od 15 do 20 jedinki. Brojnija je na Hutovom Blatu i okolini, u odnosu na druge vodene površine u unutrašnjosti zemlje. Samo za cičnih zima i zaledivanjem voda, pomjera se južnije sve do Sredozemlja i

jelih), krupne glave s okruglom bijelom pjegom ispod žutog oka. Lete onisko i brzo, uz oštar fijuk krila, što je pravi izazov za svako promatrača, naročito lovca - sportistu.

14. Patka kulašica - *Melanitta fusca L.*

Ova se sjeverna gnijezdarica rijetko pojavljuje na našim pros-

torima. Davnašnji podaci o njenom nalazu datiraju iz 1908. godine (Jajce), a na rijeci Krupi (Hutovo Blato), u januaru 1964. godine, odstrijeljen je jedan primjerak mužjaka patke kulašice. Posljednji nalaz potiče iz Posavine, kada su u toku februara 1983. godine ulovljene tri ženke patke kulašice, na rijeci Savi kod Novog Grada, opština Odžak.

Prilikom njihova prepariranja istražen je i sadržaj seciranih želudaca, koji se sastojao isključivo od malih vodenih puževa iz porodice Ploštenjaci (Planorbidae L.), što žive na muljevitom dnu naših stajačica i sporih tokova tekućica.

15. Crna patka - *Melanitta nigra L.*

Veoma je slična prethodnoj vrsti, ali se sa sigurnošću može tvrditi da rijetko zaluta na naše prostore. Možda je i zbog te sličnosti izmicala pažnji promatrača, jer gotovo ne postoje raniji podaci o njenom nalazu.

Potpuno siguran podatak o nalazu crne patke kod nas potiče iz januara i februara 1983. godine, kada su promatrana tri primjerka što su se zadržavala na rijeci Savi, nizvodno od Novog Grada do blizine Šamca. Tada je ulovljena jedna ženka, a dokazni primjer ove, za naše krajeve izuzetno rijetke vrste, u vidu dermopreparata, prezentiran je Ornitološkom zavodu Zagreb.

**16. Sjeverna gavka -
*Somateria mollissima L.***

Postoje raniji podaci o njenom nalazu u zapadnom dijelu naše zemlje. Inače se gnijezdi na obalama Škotske, Islanda i Skandinavije, a rijetko kad (zimi) doleti i na naše prostore.

U novembru 1983. i februaru 1985. godine registrirani su na rijeci Savi, od Svilaja do Šamca, pojedinačni primjerci (u nekoliko navrata parovi) sjeverne gavke, o čemu postoje vjerodostojni dokazi.

**17. Patka ledara -
*Clangula hyemalis L.***

Zabilježena je u starijim zapisima kao rijetka prolaznica i movalica na našim prostorima.

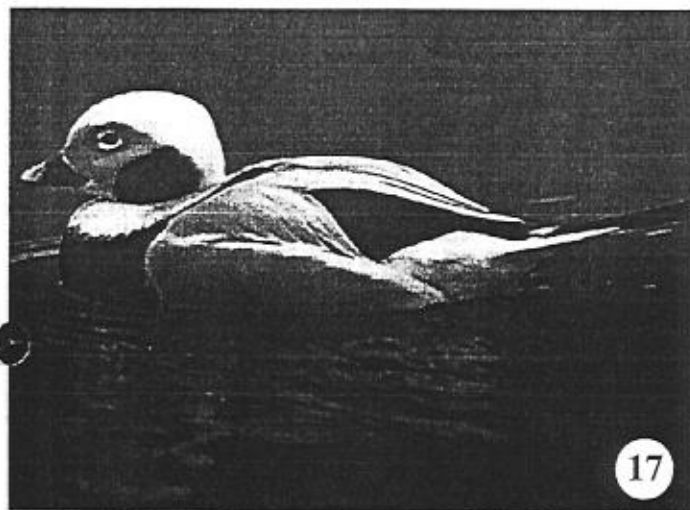
Takoder su lovočuvari (šezdesetih godina) na Karaotoku - Hutovo Blato potvrđivali pojavu patke ledare na tamnošnjim vodama, koju su (navodno) razlikovali od patke batoglavice po dugom repu.

**18. Patka mandarinka -
*Aix (Anas) gallericulata L.***

Porijeklom je iz istočne Azije, udomaćena u srednjoj Evropi, gdje ponekad živi kao divlja, pa se može vidjeti katkada i kod nas, u rječnim dolinama, jezerima i drugim stajalištima. U ornitološkoj literaturi se spominju nalazi u dolini Neretve (1962 i 1970), a postoje podaci o sakupljenom mužjaku na ušću Bosne (januar 1980).

Pored opisanih vrsta pataka u starijim se zapisima spominje uskokljuna patka (*Anas angustirostris*), nađena pri selidbi u Hercegovini, kod Ostrošca. Otada o njoj na našim prostorima nema pouzdanih podataka, a u međuvremenu je nađena na gniježđenju u okolini Skoplja (Dimovski 1968).

Rasprostranjena je uglavnom na jugu kontinenta, ali posvuda malobrojna u poređenju s nekim drugim njoj sličnim vrstama, npr. pupčanici ili krži kojim je najbližija.

**DJL Fazanerija Lanište
76250 Gradačac - Mionica**

tel/faks: 00387 76 815 043
žiro računi 12210-601-81386 dinarski
12210-601-2081386 devizni

PONUDA

PROIZVODA FAZANERIJE
Lanište u Gradačcu za 1998. godinu

I - FAZANSKI PILIĆI 5-6 SEDMICA STAROSTI:

Do 300 komada	DEM 6,60
Od 300 do 600 komada	DEM 6,30
Preko 600 komada	DEM 6,00

II - FAZANSKI PILIĆI 7-8 SEDMICA STAROSTI:

Do 300 komada	DEM 9,00
Od 300 do 600 komada	DEM 8,50
Preko 600 komada	DEM 8,00

III - FAZANSKI PILIĆI 10-12 SEDMICA STAROSTI:

Do 300 komada	DEM 12,00
Od 300 do 600 komada	DEM 11,50
Preko 600 komada	DEM 11,00

Cijene su
FAZANERIJE LANIŠTE.

- Ove cijene važe ako se izvrši narudžba i uplata do 15. 04. 1998. godine.
- Isporuka fazanskih pilića počinje od 20. 06. do 20. 08. 1998. godine.
- Cijenjenim kupcima garantujemo kvalitet i zdravstveno stanje divljači.

Sve potrebne informacije možete dobiti na

tel/faks: 076 815 043.